

TÁJÉKOZTATÓ MEZŐBERÉNY KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁNAK ALAKULÁSÁRÓL

Tisztelt Lakosság!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46 § (1) bekezdésének e) pontja valamint az 51 § (3) bekezdése alapján az Önkormányzat a lakóhelyi környezet állapotának alakulásáról tájékoztatja a lakosságot. A tájékoztatást a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Illetékességi Területének Környezeti Állapota 2010. évben című kiadvány, és Mezőberény Város Környezetvédelmi Programja alapján, a Felügyelőség útmutatása szerint készítettem el. Adatokat a Környezetvédelmi és Vízügyi minisztérium <http://okir.kvvm.hu/> című honlapjáról gyűjtöttem ki.

1. Levegő szennyezettsége

Békés megye levegőtisztasági szempontból az ország kevésbé problémás, viszonylag tisztább levegőjű térségei közé tartozik. A megyében nem tapasztalható jelentős ipari eredetű szennyezés, hiszen nem üzemelnek a nagyobb levegőszennyezésekért felelős vegyi- és nehézipari művek és az erősen levegőszennyező hőerőművek.

Mezőberényben a levegő fő szennyező anyaga a por, mely főként közlekedési eredetű. A 47-es és 46-os főközlekedési utak a település belterületén haladnak át. Változást eredményez majd a 47-es számú főút új, a település belterületét elkerülő szakasza, mely következtében a lakott területeken várhatóan jelentősen csökkenni fog a közlekedés által okozott légszennyezés. A szálló por mértéke nemcsak a közlekedéssel, hanem a mezőgazdasági munkákkal is összefüggésbe hozható, mértéke megnövekszik a tavaszi mezőgazdasági munkák (talajmunkák), a nyár végi és az őszi betakarítási, valamint az őszi vetés előkészítési munkák idején.

Mezőberény legnagyobb szénmonoxid kibocsátó telephelyei 2010 évben:

Rangsor	Telephely	Szennyezőanyag	Mennyiség [kg/év]
1	Berényi Téglaiipari Kft (5650 Mezőberény Gyár u. 1.)	Szén-monoxid	107 149
2	Colas Út Zrt. aszfaltkeverő telep (5650 Mezőberény V. ker. 109.)	Szén-monoxid	338
3	Csaba-Berényi Gépgyártó Kft (5650 Mezőberény Gyomai út 97.)	Szén-monoxid	24
4	Nett Front Kft. (5650 Mezőberény Gyomai út 26.)	Szén-monoxid	5

Mezőberény legnagyobb nitrogén oxid kibocsátó telephelyei 2010 évben:

Rangsor	Telephely	Szennyezőanyag	Mennyiség [kg/év]
1	Berényi Téglaiipari Kft (5650 Mezőberény Gyár u. 1.)	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂)	3 839
2	Csaba-Berényi Gépgyártó Kft (5650 Mezőberény Gyomai út 97.)	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂)	231

3	Colas Út Zrt. aszfaltkeverő telep (5650 Mezőberény V. ker. 109.)	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂)	91
4	Nett Front Kft. (5650 Mezőberény Gyomai út 26.)	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂)	64

Mezőberény legnagyobb kén oxid kibocsátó telephelye 2010 évben:

Rangsor	Telephely	Szennyezőanyag	Mennyiség [kg/év]
1	Berényi Téglaiipari Kft 5650 Mezőberény Gyár u. 1.	Kén oxidok (SO ₂ és SO ₃)	2 233

A különböző szennyező anyagok kibocsátásával kapcsolatban minden egyes tevékenységhez a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség különböző szennyezőanyag kibocsátási határértéket állapít meg. A felügyelőség munkatársának nyilatkozata alapján a fent leírt értékek a **telephelyek részére kibocsátott határérték alatt vannak**, határérték feletti légszennyező anyag kibocsátás esetén a felügyelőség a tevékenységet megtiltja.

A fenti adatokat a Környezetvédelmi és Vízügyi minisztérium <http://okir.kvvm.hu/> című honlapjáról gyűjtöttem le, ahol további környezetvédelemmel kapcsolatos adatok, információk találhatók.

2. Földtani közeg felszíni és felszín alatti vizek.

Mezőberény mezőgazdasági jellegű területei úgy a szántóterület, mint a rét, gyepek, legelők, vagy erdősült részek különböző talaj adottsággal rendelkeznek. Döntő többségük kiváló minőségű szántóterület, de előfordul az erősen kötött réti öntéstalajok, valamint a szikes területek és gyepek.

A szennyező források közül jelentős az állattartásból eredő terhelés. Gondot okozhat az állattartásból származó almos- illetve hígtrágya hiányos műszaki védelemmel, vagy védelem nélküli tárolása. Az elmúlt években a pályázati lehetőségek okán szigetelt trágyatárolók kialakítására, megvalósítására került sor.

Mezőberény területén felszíni művelésű agyagbányák működnek, valamint felszíni művelésű homokbánya tervezés alatt áll. A bányaművelés felhagyása után visszamaradó bányatavak további hasznosítása horgásztóként, illetve jóléti, csónakázó tóként lehetséges.

A belterületi csapadékvíz összegyűjtése és elvezetése elválasztó rendszerben, nyílt földmedrű árkokkal és zárt csatornával történik. A csapadékvizek és a szennyvizek elvezetésére külön-külön rendszer szolgál.

A lefolyó vizek befogadói a Szettyénesi csatorna, Laposi csatorna, Lászlózugi csatorna, a csatornák befogadója a Mezőberényi főcsatorna, a Mezőberényi főcsatorna a belvizet a Kettős- Körös folyóba szállítja a Nagyzugi holtágon keresztül.

A város csapadékvíz elvezetésének biztonságát több záportároló biztosítja: I. sz és II. számú; a Hosszú tó, a Medvefejes tó, ezek volt téglagyári anyaggyödrök.

Mezőberény területén jelentős gondot okoz a belvíz. A város belterületi belvíz-csapadékvíz elvezetési terve kétharmad részben elkészült. Mezőberény csatlakozott a „Belvízrendezés az élhetőbb településekért” című projekthez. A projekt pályázati stádiumban van. A beruházás kereteiben Mezőberény déli és keleti részén átépítésre kerül 11.412 fm nyílt földmedrű gravitációs csapadékvíz csatorna, kiépítésre kerül 193 fm nyílt burkolt medrű gravitációs csapadékvíz csatorna és 3.189 fm zárt gravitációs csapadékvíz csatorna, tisztító aknákkal.

A körösi Vízgazdálkodási Társulat a Lászlózugi csatornát kikötötte a Csárdaszállási csatornáig, ezzel könnyítve a hosszútóban összegyűlő vízmennyiség elvezetését.

A hosszú tó kotrása 2009-2010 évben megtörtént. A kotrás után a tó területe 2,13 ha lett; fenékszíntje 80,63-81,95 mBf; üzemvízszintje: min.: 84,05 mBf, max.: 84,45 mBf. Így a tó átlagos vízmélysége 2,5 m.

Az elmúlt években lezajlott fejlesztések eredményeképpen a város területének mintegy 80 %-a van ellátva szennyvízcsatorna hálózattal. A csapadékvíz elvezető rendszer hibái a szennyvízelvezetésre is hatással vannak. A nagyobb esőzések során a szennyvízelvezető rendszerbe kerülő jelentős mennyiségű csapadékvizet a szennyvíztisztító telep nem tudja kezelni.

Mezőberény városa a Körösök vidékén a Kettős Körös bal partján fekszik. A felszíni vizek minősége a határon túlról érkező szennyezések és a hazai szennyvízbevezetések következtében kedvezőtlen.

3. Hulladékok

Mezőberény város közigazgatási területén a hulladékgazdálkodási szolgáltatási feladatokat a Tappe Szállítási és Feldolgozó Kft. látja el. A Mezőberényi hulladéklerakó telep rekultivációja folyamatban van a Tappe Kft. a lakossági szilárd hulladékot a Békéscsabai hulladéklerakóba szállítja. A településen évente két alkalommal tartanak lomtalanítást április és november hónapban. A településen hat szelektív hulladékgyűjtő sziget található, ezek helyszíne: Tavasz utca, Eötvös utca, Piac tér, Kastélyköz, Martinovics u, Fortuna tér. A szelektíven gyűjtött hulladékfunkciók: műanyag, papír, színes üveg, fehér üveg.

A Tappe Szállítási és Feldolgozó Kft. által szolgáltatott adatok a Békéscsabai befogadóba szállított hulladékok mennyiségéről 2010 és 2011 évben:

A Békéscsabai Hulladéklerakóba beszállított hulladékok 2010 évben	
A beszállított hulladékok típusa	A beszállított hulladékok mennyisége
Kommunális hulladék	2698,69 t.
Lomtalanítás (tavaszi + őszi) során összegyűlt hulladékok	100,5 t.
Szelektív gyűjtőpontokból származó hulladékok	228.8 m3

A Békéscsabai Hulladéklerakóba beszállított hulladékok 2011 év decemberig	
A beszállított hulladékok típusa	A beszállított hulladékok mennyisége
Kommunális hulladék	2720,44 t.
Lomtalanítás (tavaszi + őszi) során összegyűlt hulladékok	105,7 t.
Szelektív gyűjtőpontokból származó hulladékok	228.8 m3

4. Táj és természetvédelem

A város közigazgatási területén helyi és országos védettségű természeti értékeket egyaránt találhatunk. Helyi védelem alatt áll a Városi Liget valamint a Vasútállomáson lévő három db idős tölgy.

A Városi Liget 5 ha területű. Itt található az eredetileg 300 db fa, amelyet a világháborús hősök emlékére ültetettek. Ezek száma azonban megfogyott, pótlásra szorulnak.

A Vasútállomás területén lévő 3 db kocsányos tölgy helyi védettségű. Egykoron ezen a területen temetőhely volt, az 1800-as években azonban a vasút nyomvonala kettészelte a kegyeleti helyet és így maradt meg a három faóriás az állomás területén.

Országos védelem alatt álló természeti értékek a Szikes- tó a kettős körös árterülete, valamint a kunhalmok. Magyarországon valamennyi kunhalom védett. A legjelentősebbeket GPS segítségével felmérték. Mezőberény területén a legjellegzetesebb a Tücsök- halom és az egykori Rókás- halom.

Lakossági kezdeményezésre eljárást indítottunk újabb természetvédelmi területek és természeti emlékek helyi védelem alá helyezésére. Az alábbiakban ezen helyszíneket ismertetem.

4.1. Javasolt helyi jelentőségű védett természetvédelmi területek:

4.1.1 Megnevezés: Lómenta élőhelye

Érintett helyrajzi szám: Mezőberény, 0232 hrsz

Területi lehatárolás: a 0228 hrsz-ú Hosszúfoki I es szivattyútelepnél az Őrháztól délre a rámpa mellett egy 10 m X 30 m 300 m² területű töltésszakasz.

Védetté nyilvánítás célja és indoka: Ezen őshonos növény élőhelye egyre jobban visszaszorul, a fenti helyszínen nagy egyedszámban jelentkezik, ezért védelme indokolt. Az érintett terület Békés Megye Területrendezési Tervében Ökológiai folyosó területen található.

4.1.2. Megnevezés: Nyúlánk sárma (*Ornithogalum brevistylum*) élőhelye a Laposi kert melletti löszgyepben

Érintett helyrajzi szám: Mezőberény 0285/3 hrsz.

A Laposi kert és a körgát közötti területen, a Vésztői útnál lévő töltéshez közeli 0285/3 hrsz-ú ingatlanon lévő több ezer nyúlánk sármának otthont adó ősgyep.

A terület déli határvonala: a Laposi kert 1-es kaputól délre 50 m.

A terület északi határvonala: A vésztői út melletti 0285/2 hrsz-ú terület.

Védetté nyilvánítás célja és indoka: A védett nyúlánk sárma (*Ornithogalum brevistylum*) a gyepben több ezres tőszámban fordul elő. A nyúlánk sárma tövenkénti természetvédelmi értéke 2000.- Ft. A növény és a löszgyep, mely élőhelyéül szolgál természetvédelmi szempontból kiemelt jelentőségű, a térségben kevés hasonló élőhely maradt meg. Megőrzése a térségben kiemelkedő jelentőségű. Az érintett terület Békés Megye Területrendezési Tervében Ökológiai folyosó területen található.

4.1.3. Megnevezés: Erdei tulipán (*Tulipa sylvestris*) élőhelye

Érintett helyrajzi szám: Mezőberény 0363/4 hrsz. a köztemetőtől délre fekvő felekezet nélküli temető.

Védetté nyilvánítás célja és indoka: Az erdei tulipán (*Tulipa sylvestris*) hazánktól délre őshonos faj. Egyes források szerint kb. 300 éve főúri kertekbe, temetőkbe telepítették szépsége miatt, mások szerint a törökök közvetítésével jutott el hazánkba. Április-május folyamán virágzik. Magyarországon csak kevés helyről jelzik előfordulását, Békés megyében két másik állománya ismert jelenleg, ritkasága miatt védettsége indokolt a Mezőberényi felekezet nélküli temetőben.

4.2. Védelemre javasolt helyi jelentőségű természeti emlékek

4.2.1 Megnevezés: Kocsányos tölgy (*Quercus robur*) A faegyed a Hosszúfoki I-es szivattyú telep gátórházától északra kb. 42. m-re található.

A Védetté nyilvánítás célja és indoka: Az Idős 120 éves kocsányos tölgy 25-30 méter magas kerülete 342 cm az Alföldön őshonos és ritka faegyed. Az érintett kocsányos tölgy élőhelye Békés Megye területrendezési terve szerint ökológiai folyosó övezetébe tartozik.

4.2.2. Megnevezés: A Hosszúfoki III-as szivattyú telep mellett található értékes faállomány

Védetté nyilvánítás indoka: A gátórház körül a lent felsorolt értékes és ritka faegyedekből álló állomány található.

- 1 darab 30 méter magas, 350 cm törzskerületű idős, őshonos fehér nyár (*Populus alba*), mely korára való tekintettel az Alföldön ritka.
- 5 darab fiatal korú, 30-40 éves juharlevelű platán (*Platanus x hybrida*)
- 2 db piramistölgy (*Quercus robur* „*Pyramidalis*”) és 2 db 80 éves juharlevelű platánfa (*Platanus x hybrida*)

Az érintett faegyedek Békés Megye területrendezési terve szerint ökológiai folyosó övezetébe tartoznak.

Mezőberény, 2011-12-06.

Gulyás Antal
műszaki ügyintéző